

За наукові КАДРИ

ПОНЕДІЛОК

2

ВЕРЕСНЯ

1957 року

№ 22 (534)

Ціна 20 коп.

НАВЧАЛЬНИЙ РІК РОЗПОЧАВСЯ. БАЖАЄМО ВСІМ
СТУДЕНТАМ І ВИКЛАДАЧАМ, ВСЬОМУ КОЛЕКТИВОВІ
УНІВЕРСИТЕТУ ВЕЛИКИХ ТВОРЧИХ УСПІХІВ
В ЦЬОМУ РОЦІ, СОРОКОВОМУ РОЦІ РАДЯНСЬКОЇ
ДЕРЖАВИ

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

З НОВИМ НАВЧАЛЬНИМ РОКОМ, ДРУЗІ!

— Привіт! Як відпочивалося?
...— Був на фестивалі? Щасливий!
А ми були в експедиції. Дуже цікаво!
...— А що пишуть наші цілинники?
...— Привіт туристам! Дивіться, як вони чорні, точнісінько негри!
Друзі зустрічаються знову. Вчора ще відносно пустий і відносно тихий університет враз сповнився весь і загомонів молодими, дзвінкими голосами.

І ось...
— З новим навчальним роком, товариші!

Розпочнемо нашу першу лекцію. Новий навчальний рік розпочався. Кожен став старшим на рік: чотирикурсники стали дипломантами, найповажнішими людьми серед студентів, горішні новачки-першокурсники зробились «бувалими» другокурсниками. В університет прийшли нові люди — 565 студентів перших курсів. Вони ще трохи несміливі, тримаються окремими групами, віддалік від інших студентів. Але мине тиждень—два, і вони стануть вже зовсім «своїми людьми» в університеті.

Цьогорічний набір значно відрізняється за своїм складом від наборів попередніх років. Великий процент серед першокурсників університету становлять люди з виробничим стажем, демобілізовані воїни Радянської Армії, люди, які прийшли в університет із школи, але не як вчорашні десятикласники, а як вчителі того чи іншого предмету. Торік до університету було зараховано лише 24 чоловіки з виробничим стажем, а в цьому році виробничиків прийнято 178 чоловік; демобілізованих з Радянської Армії було 16 чоловік, а цього року — 40 чоловік. Все це люди серйозні, які цілком свідомо, з повним розумінням діла обирали собі майбутню професію, і

сподіваємося, так само серйозно будуть навчатися в університеті. Університет зустрів своїх студентів чисто вибіленими аудиторіями, свіжофарбованими столами та партами. В університетських будинках ще пахне фарбою і лаком, і це ще більше підсилює радісне почуття новизни, свіжості.

Багато корисного і цікавого принесло студентам це літо. Кращі наші спортсмени разом зі студентами-спортсменами інших вузів захищали спортивну честь нашої країни на VI Всесвітньому фестивалі молоді і студентів у Москві; група студентів історичного факультету на чолі з доцентом М. С. Синициним (начальник експедиції) та викладачами І. Д. Головком та А. З. Яровим здійснила дуже цікаву археологічну експедицію; студенти-філологи взяли участь у діалектологічній експедиції; група спортсменів зробила велосипедний пробіг Одеса—Ялта, присвячений Московському фестивалю молоді і студентів. Багато наших студентів відпочили та загарувалися в університетському спортивно-оздоровчому таборі. Понад 2000 чоловік відвідало влітку гастролі Київського російського драматичного театру ім. Лесі Українки.

І ось літо минуло. Новий навчальний рік несе нову радісну працю, нові знання, нові відкриття і розшуки, нові перемоги і досягнення. В цьому році повинно бути особливо багато творчих досягнень. Адже цей рік особливий — сороковий рік існування нашої держави. Подарунки славному ювілею країни готує весь радянський народ. Нашими подарунками до 40-річчя буде відмінне навчання, висока дисципліна, нові досягнення в науковій роботі.

З новим навчальним роком, друзі! До нових успіхів на честь нашої славної Вітчизни!

РЕКТОРОВІ

ОДЕСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ІМ. І. І. МЕЧНИКОВА, ПРОФЕСОРУ С. І. ЛЕБЕДЕВУ,
ДОКТОРУ БІОЛОГІЧНИХ НАУК

Одеський міський відділ народної освіти та Інститут удосконалення вчителів висловлюють подяку професорам і викладачам ОДУ, які подали допомогу викладачам біології в підвищенні їх кваліфікації і політичної підготовки, а також співробітникам музею ОДУ, що проводили екскурсії з учнями шкіл міста Одеси: професору С. І. Лебедєву, доктору біологічних наук, професору А. І. Воробйову, доктору біологічних наук, професору Р. Й. Файтельбергу, доктору біологічних наук, доценту З. М. Волі, доценту І. І. Погребняку, кандидату біологічних наук О. Н. Радченко, викладачам Кац, Голубцовій, Санніковій, кандидату біологічних наук Назаренку і всім співробітникам зоологічного та палеонтологічного музеїв, мічурінського кабінету, ботанічного саду.

СКАВІНСЬКА,
завідуюча міським ВНО,
МОРОЗОВ,
директор Інституту удосконалення вчителів.

ЛЮБІ ДРУЗІ

Минув ще один навчальний рік, і нова група випускників нашої школи одержала путівку в життя.

Одні пішли на виробництво, інші сумлінним навчанням, наполегливістю спромоглися вступити до вузу—Одеського державного університету.

До вас звертаюсь я, стара ваша вчителька. Будьте гідними почесного звання радянського студента, бережіть честь вихованця 36-ї школи, держайте в науці і труді.

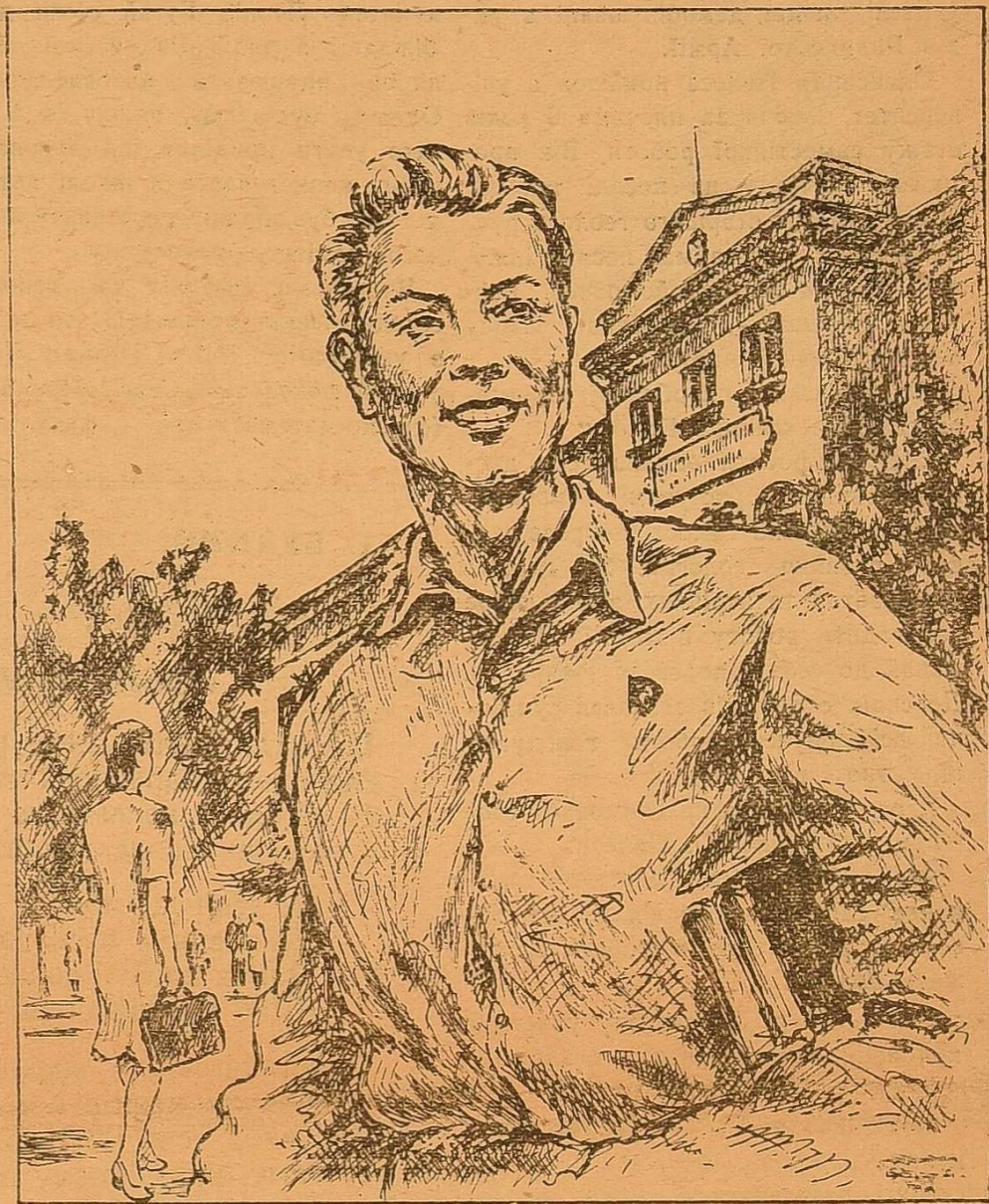
Завжди пам'ятайте, що в житті, а особливо в науці, нічого неможливо добитися без зусиль, наполегливості.

Сідаючи у цьому році на студентську лаву, не пишайтеся досягнутим, продовжуйте вчитись старанно, з любов'ю до своєї майбутньої професії, пам'ятаючи, що країні потрібні здібні, висококваліфіковані спеціалісти.

Багато поколінь молоді навчила я за ці роки, з багатьма ще і досі перепишуюсь. Всі вони чесно і самовіддано, в міру своїх можливостей, працюють на благо нашої радянської Вітчизни. Я хочу сподіватись, що і ви, юні вихованці нашої школи, через все життя пронесете вірність нашій Вітчизні, нашому великому народові і Комуністичній партії.

М. Г. ФІНОГЕЄВА.

вчителька 36-ї середньої школи.

СЛОВО ДО ПЕРШОКУРСНИКІВ

Розпочався новий навчальний рік. Тисячі і тисячі дівчат і юнаків знову заповнили аудиторії, кабінети, лабораторії вузів країни, щоб систематично оволодівати знаннями, вмінням і навичками, так необхідними нашій країні, що буде під керівництвом Комуністичної партії нове, прекрасне життя.

Серед студентів багато новачків, ще тільки вчора залишили виробництво або класні партії школи. Вони не мають навиків вузівської роботи. Вони особливо потребують допомоги і порад старших товаришів і вчителів.

Треба пам'ятати, що праця у вузі відрізняється від навчання в середній школі. В середній школі учні оволодівають лише основами наук, без яких неможлива підготовка спеціалістів для будь-якої галузі нашого будівництва.

У вузі студенти знайомляться з сучасним станом різних галузей науки, оволодівають великим обсягом знань, навиків і умінь, необхідних для спеціаліста високої кваліфікації. Це вимагає особливо великого напруження сил для систематичної самостійної роботи протягом всього навчального року.

В середній школі учень навіть старших класів є предметом повсякденної опіки вчителя: його на уроках питають, йому задають домашні завдання, контролюють їх виконання. У вузі такої опіки немає і бути не може. Основний метод роботи у вищій школі — лекція, яку читає викладач і слухають студенти. У вузі відсутні домашні завдання, навіть щоденна перевірка оволодіння студентами лекційним матеріалом.

Однак це не лише не знижує вимоги до повсякденної самостійної роботи студентів, а, навпаки, значно їх підвищує.

Слухання лекційних курсів, які читаються вченими університету, відвідування семінарських і практичних занять можуть забезпечити високі результати тільки в тому випадку, коли вони супроводжуються щоденною роботою студентів над прочитаними лекціями, над матеріалом підручників, навчальними посібниками, рекомендованими монографіями, статтями тощо.

В нашій вищій школі існують солідні методи перевірки знань студентів—екзамени і заліки, які разом з практичними і семінарськими заняттями повністю забезпечують необхідний контроль.

З перших днів свого перебування у вищій школі студент повинен пам'ятати про велике значення для нього, майбутнього висококваліфікованого спеціаліста, суспільних наук (історії КПРС, філософії, політичної економії), без яких неможливо собі уявити свідому і активну участь в будівництві нового життя. Тому вони повинні бути предметом особливої уваги.

Навчальна робота в університеті не повинна відривати студента від участі в повсякденному житті нашої великої країни. Навпаки, вона повинна ще тісніше зв'язувати його з нащадними завданнями і вимогами, які ставляться сучасності.

Ось чому навчання студента повинно бути нерозривно зв'язане з громадською діяльністю, без якої життя радянської людини є неповноцінним.

Немає сумніву в тому, що наші нові друзі, які тільки-що переступили поріг університету, прекрасно справляться з тими завданнями, які перед ними стоять, і будуть іти в ногу зі своїми старшими товаришами.

Побажаємо ж їм успіху в їх навчальній і громадській роботі.

Професор Д. Г. ЕЛЬКІН.

„МИ ПРИЙШЛИ ВІД ПОЛІВ, ВІД ЗАВОДІВ“...

178

чоловік прийшло в Савич, студент-першокурсник біологічного факультету; протягом 6 років після закінчення учительського інституту викладав фізику і математику Микола Кошта, нині студент I курсу фізичного відділу фізико-математичного факультету.

Студент I курсу історичного факультету Леонід Бугай після демобілізації з рядів Радянської Армії пішов працювати вихователем в Одеську будівельну школу № 1. Багато уваги приділяв він вихованню учнів, користувався в школі авторитетом, був обраний секретарем шкільного комітету комсомолу.

Вчителями середніх та неповних середніх шкіл працювали до вступу в університет Раїса Гармаш (історичний факультет), Сергій Прокопєв (фізико-математичний факультет).

«За час роботи виявив себе дисциплінованим, ростучим спеціалістом, який вмів самостійно розв'язувати питання геології... Як добрий організатор та керівник, зумів добре налагодити роботу в партії. Вимогливий до себе і до своїх товаришів. До своїх обов'язків ставився сумлінно, всі доручені роботи виконував акуратно і в строк».

А ось ще кілька красномовних сторінок з біографії О. Полоси:

«6/XI-1952 р. За бездоганне виконання службових обов'язків та досягнені результати в роботі оголошена подяка.

22/IV-1953 р. За активну участь в художній самодіяльності оголошена подяка.

29/IV-1953 р. За бездоганне виконання службових обов'язків та досягнуті результати в роботі оголошена подяка.

15/II-1954 р. Подяка за успішне складення геологічного звіту з підрахунком запасів родовища.

29/IV-1954 р. Подяка за бездоганне виконання службових обов'язків та досягнуті результати в роботі.

29/VIII-1954 р. Подяка за сумлінне ставлення до своїх обов'язків і високі показники в роботі».

Ну що ж? Коментарі, як кажуть, зайві. Залишається побажати студентів-географів Олександрю Полосі не менших успіхів на студентській лаві.

А ось ще одна студентка-першокурсниця, яка має 7 років трудової стажу по спеціальності. Це філолог Лариса Вахапова. Закінчивши середню школу ще в 1948 р., Лариса вступила до Московського учительського інституту. Потім працювала в школі, спочатку в московській, потім на крайній півночі, в Якутії, у Дальбуді, куди вона виїхала разом з чоловіком. І, звичайно, цілком закономірно в екзаменаційному квитку Лариси Вахапової з російської мови та літератури стоїть «5». Немає сумніву, що після закінчення університету Лариса Вахапова виросте в педагога високої культури.

В Семенівській середній школі, Арбузинського району, Миколаївської області, працювала 2 роки до приходу в університет старшою піонервожатою Ніна Тесля. Ніна Тесля «зуміла своєю сумлінною роботою, — зазначається у виробничій характеристиці вступниці, — організувати учнів I—VII класів, всі вони брали активну участь в громадсько-політичному житті школи, села, колгоспу». За сумлінну роботу Ніна народжена похвальною грамотою райкому комсомолу. Зараз Ніна Тесля — студентка математичного відділу фізико-математичного факультету.

Викладачем біології V—VI класів працював на Волинщині Михайло

Анатолій Кучевський (біологічний факультет), Антоніна Єфімова та Тамара Коваленко (філологічний факультет); старшими піонервожатими в школах та дитбудинках працювали Анжела Бондаренко, Іван Калмакан, Віра Чечівна (історичний факультет), Алла Кузнецова та Зинаїда Фурдуй (філологічний факультет), Світлана Коробіцина, Надія Охрімівч (біологічний факультет).

Надія Охрімівч сполучала в школі роботу старшої піонервожатої і викладача біології в V класі. «Здібний організатор дитячого колективу. — так характеризує Надію Охрімівч завідувачий Луківським РВНО Волинської області, т. Дмитрук — Старанно готується до уроків, методично правильно подає їх. Користується авторитетом серед учителів, учнів, населення».

І Надія Охрімівч, і Ельба Попкова — вчорашня вихователька спеціального заводу, і Ганна Коваленко, яка протягом трьох років працювала вихователькою в дитячому садку, в Чернівецькій області, і Лариса Вахапова, і Віра Чечівна, — все це люди, справою життя яких стала благородна, почесна і відповідальна робота педагога. Ідучи вчитися до університету, вони ще раз доводять, що спеціальність ця ними обрана остаточно і твердо, що педагогічну роботу вони полюбили всім серцем.

С. БУДНИЙ.

О вітчизно, дзвінка твоя сила

Ще з дитинства мене напувала
Молоком надранкових туманів,
В узголів'ї ночами не спала
І пісні виливала кохана.

А дзвінка, молода її сила
Наповняла весь час мої груди,
Запах хліба і сонце в них лила,
Щоб щасливий ішов я між люди.

І хустинами ти серед поля
Накривала мене у негоду,
Дарувала ясну мені долю,
Ту саму, що й моему народу.

Перед сином з любов'ю стелила
Дорогі несходимі дороги...
О Вітчизно, дзвінка твоя сила
Мене ставила міцно на ноги.

Ось як про своє рішення вчитися в університеті пише Ізольда Бондар. студентка першого курсу українського відділу, філологічного факультету: «Яка це хороша робота бути педагогом!

Як хороше відчувати, що після закінчення університету ти зможеш навчати сотні і тисячі молодих громадян нашої славної Батьківщини.

Попрацювавши два роки старшою піонервожатою, я полюбила цю роботу. Мені подобається завжди бути серед дітей, радіти тоді, коли радіють вони, поділяти їх невдачі, допомагати їм.

Полюбивши роботу з дітьми, я вирішила зробити її своєю спеціальністю.

Я вирішила стати педагогом і от

ній школі було перерване війною. Знову на шкільну парту довелося сісти лише після значної перерви.

За цей час Гудзенко працювала бухгалтером, старшим касиром, а потім лаборантом Балтської міжрайонної бактеріологічної лабораторії. Працюючи в лабораторії, вчилася у вечірній школі робітничої молоді, закінчила її і твердо вирішила одержати вищу освіту в галузі біології, яка стала улюбленою наукою Гудзенко. За 8 років роботи Олена Гудзенко має 4 подяки, завойовувала звання «ударника» виробництва і двічі — «відмінника» виробництва.

Вже це є достатньою запорукою того, що Олена Гудзенко досягне своєї мети і стане висококваліфікованим біологом.

водах, фабриках, на колгоспних ланках, ви зможете обрати професію не тільки за порадою рідних та близьких, а й радячись з власним розумом, досвідом і серцем».

Люди з різними долями різними життєвими шляхами приходять до університетських аудиторій. Не можна без хвилювання читати автобіографію сьогоденного студента історичного факультету Назима Якупова, написану скупкою, стриманою мовою скромної людини, і, в той же час, таку багату подіями, благородною біографією справжньої радянської людини.

«Я народився в 1928 р. — пише Назим Якупов, — в сім'ї селянина-сідняка, в Башкирії. Батько загинув під час Великої Вітчизняної війни, мати померла. Трудове життя моє почалося з 14 років. Працював конюхом, а з 16 років — на машинобудівному заводі на різних роботах. В 1944 р. вступив до лав ВЛКСМ, в 1948 р. став членом КПРС.

Восени 1949 р. мене призвали в Радянську Армію. Закінчивши школу спеціалістів-техніків я прохдив службу у бронетанковий військах, був заступником командира танкового батальйону по політичній роботі. За зразкове виконання завдань уряду СРСР мені присвоєне звання Героя Радянського Союзу».

Історія — улюблена наука Назима Якупова. Про це красномовно свідчить оцінка «відмінно» проти графі «Історія СРСР» в екзаменаційному квитку Назима. З радістю вітаємо Назима Якупова зі вступом на історичний факультет нашого університету і віримо, що він і в університеті буде зразком для своїх товаришів.

В. МАМАЛИГА.

Спасибі, вітчизно

Здається, ще вчора сидів я у школі,
Учився і думку найкращу плекав,
Здається, ще вчора стояв серед поля,
Із домом прощався, рукою махав.

І от я у вузі. Дерев високі
Шумують про щось, навівають думки,
Іду по алеї, затримую кроки,
Дивлюся на небо — летять літаки.

У синьому небі три стрічечки білі —
То рідній країні пілотський привіт.
Щасливі ви, друзі. Я також щасливий!
За світлими мріями вище летить.

Ці мрії Вітчизна у мене вселила,
Надала їм простір, в життя підняла.
Спасибі ж, любима, що ти їх ростила,
Дала їм натхнення і крила дала.

вступні іспити складено, мене зараховано студенткою I курсу українського відділу філологічного факультету. Моя мрія збулася.

Спасибі Комуністичній партії за те, що вона турбується про нашу радянську молодь, дає їй можливість здійснювати своє справжнє покликання».

З навиками практичної роботи в галузі біології та хімії прийшли до університету Клара Мережко, Жанна Крахіна, Ольга Заїка, Валентина Парамонова, Ніоніла Пашенко, Олена Діаконова, Людмила Снедовська, Олена Гудзенко.

Олена Діаконова закінчила школу робітничої молоді. Ще навчаючись у школі, почала працювати лаборанткою в хімічній лабораторії. «Я дуже полюбила свою роботу, — пише Олена, — і хочу вчитися далі за своєю спеціальністю». Лаборанткою Одеського науково-дослідного інституту вакцини і сироватки ім. Мечникова працювала, навчаючись водночас у вечірній школі робітничої молоді Валентина Парамонова. Зараз вона теж вирішила продовжувати свою освіту і вступила на біологічний факультет ОДУ.

Нелегким був шлях до університету Олени Гудзенко, Олени Жекової, Володимира Черноусова.

Навчання Олени Гудзенко в серед-

Олена Жекова тільки-но встигла закінчити 6-й клас школи, коли спалахнула війна. Два роки під час війни дівчина прослужила в рядах Радянської Армії, мала подяки і премії від командування фронту. В 1947 р. демобілізувалася, пішла вчитися у вечірню школу і водночас працювала. Зараз здійснилася давня мрія Олени — вона вступила до університету, її зараховано на I курс російського відділу філологічного факультету.

«Читати книги я любив з дитинства, — пише до редакції нашої газети Володимир Черноусов. — Найулюбленішим предметом в школі для мене була література. Здійснити своє бажання, вступити на філологічний факультет після закінчення середньої школи я не мав можливості. Довелося йти працювати, потім служити в армії. Проходили роки, і любов до літератури переросла в жаду знань з цього предмету.

В цьому році, закінчивши службу в армії, я здійснив свою мрію — вступив на філологічний факультет. Я певен, що роки праці і служби в армії допомогли мені ґрунтовно підійти до питання вибору професії. Мені хочеться сказати тим, хто не зумів вступити в цьому році у вузи: не треба втрачати впевненості у своїх силах. Попрацювавши на за-

Багато юнаків і дівчат прийшли в університет від заводських верстатів, з колгоспних ланів, з радянських підприємств.

Це Володимир Костюченко (фізико-математичний факультет), молодіжна ланка якого була однією з передових в колгоспі ім. Кутузова, Суворовської сільради на Одещині, це вчорашній моторист пилорамі Всеволод Розумний і санітарка дитячих ясел Любов Сухомлинова (фізико-математичний факультет), це завідувач сільською бібліотекою Світлана Тулякова і слюсар Одеської джутової фабрики Ігор Бобровський (філологічний факультет), це колгоспники Микола Паскаль (фізико-математичний факультет), Валентина Мельник, Ніна Мельничук (історичний факультет), це робітник Жмеринського паровозного депо Іван Закупя і відповідальний секретар заводської багатотиражної селища Іллічівськ на Одещині Галина Мареева (історичний факультет), це кондуктор тройлебусу Ніна Адамівська і прядильниця Аделія Вержицька (біологічний факультет), це Людмила Блонська, Анатолій Магденко, Галина Пилипенко, Леонід Порфун, Алла Тарасенко, Антоніна Пустоварова, Петро Секеровський, Василь Сорока, Володимир Шурапов, Валентина Жирнова, Майя Завізен, Петро Матковський і багато-багато інших. Всім їм ми від душі кажемо: «Добро пожалувати, друзі, в наш університет, вчіться, набувайте або вдосконалюйте свою спеціальність. Бажаємо успіхів!

З першим навчальним роком вас, товариші!».

ПЕРША УНІВЕРСИТЕТСЬКА АРХЕОЛОГІЧНА ЕКСПЕДИЦІЯ

В НАДЛИМАНСЬКОМУ ГОРОДИЩІ

З БАГАТИМИ „ТРОФЕЯМИ“

Бажання на практиці пізнати історичні таємниці землі виникло у нас ще на початку минулого навчального року. Частково наше бажання було задоволене у вересні 1956 року. В Чорноморці було зруйновано курган часу бронзи, і наш археологічний гурток дістав нагоду брати участь в його дослідженні. Проте курган був бідним на речові знахідки. Це ще більше розпалило наші мрії.

Ми почали поговорювати про справжню археологічну експедицію. Ректорат і учбова частина пішли нам назустріч. Були відпущені необхідні кошти на придбання археологічного інвентаря і на утримання учасників експедиції. Начальником експедиції затверджувався кандидат історичних наук доцент М. С. Сивиница. Разом з нами їхали також викладачі, кандидати історичних наук І. Д. Головка і А. З. Яровий.

Підготовка до робіт розпочалася ще в травні місяці. Уже тоді було придбано все необхідне, а також розвідане місце досліджень.

І ось першого серпня 1957 р. перша археологічна експедиція Одеського державного університету вирушила в село Надлиманське, Овідіопольського району.

Перед експедицією стояло завдання — заповнити білу пляму на археологічній карті нашого краю і довести, що на східному березі Дністра також розвивалося життя людей.

Навіть ті мініатюрні роботи, які могли провести 15 осіб за 15 днів, підтвердили наші сподівання. На східному березі Дністра дійсно виривало колись життя. На протязі багатьох кілометрів, від села Маяки, Біляївського району, все узбережжя лиману усіяне залишками тари. Це рештки грецьких амфор та

ліпного і лощеного посуду, який датується в основному VI—IV вв. до н. е. Трапляється багато кісток свійських тварин, шматочки залізної руди, косяні вироби, кістки риб. Все це знайдено і детально вивчено розвідкою в складі студентів Івана Чернякова та Джузеппе Ребані, а потім і всією експедицією.

Основні розкопки розпочалися на древньому городищі в с. Караголь (стара назва с. Надлиманського), яке займає площу біля 1,4 га. Західна і східна частини городища закінчуються ярами стародавнього утворення, південна — урвищем, а північна — стіною фортеці, валом і ровом. Залишки амфор під стіною різаного валляку дають право датувати її IV сторіччям до н. е.

На ділянці «А» поруч зі стіною фортеці розкрито ріг кам'яного оудинку з долівкою.

Але більш цікава щодо знахідок ділянка «Б». Чотири квадрати її дали основну масу матеріалу. Так, в першому квадраті знайдено рештки культового походження. Це два круги, викладені з каменю і забутовані землею і рештками тари, серед якої було знайдено два уламки, що їх можна датувати I ст. н. е. Знайдені вони на глибині 43 см. Далі в цьому ж квадраті знайдені шматки обгерілої глини з слідами очерету і соломі (це, напевне, стіна, можливо, — піч), багато підзолу, попелу різного походження, сажі, дерев'яного вугілля, кісток тварин і риб, більше тисячі уламків амфор, ліпного посуду, чорнолакової кераміки, два залізних предмети, грузила, прясельця, намотки, ручки амфор з таврами і уламки зернотерки. Кераміка датується в основному VI—IV вв. до н. е. Товщина культурного шару 1 м. 90 см.

Не менш цікавими були також квадрати № 7 і № 9 ділянки «Б»,

де було знайдено склад розчавлених амфор (серед них одна ціла), шматочки руди, рештки амфор з червеною охрою, бронзовий браслет у вигляді змійки тощо.

Як у 1-му, так і в 7-му квадраті, на дні були розкриті зернові ями невеликого розміру.

Всі знайдені предмети, в тому числі велика кількість тавр (близько 40), дають змогу сказати, що завдання, поставлене перед експедицією, виконане.

Участь вперше в житті в справжній археологічній експедиції, в розкопках старовинних жител, знаходження власними руками речей, які виробляли і якими користувалися наші предки в сиву давнину, вивчення по цих рештках життя наших предків, — все це залишило в нас, учасників експедиції, незабутні враження і значно поповнило наші знання з історії стародавнього світу.

Експедиція працювала в Надлиманському 15 днів. Другу фазу своєї діяльності експедиція провела в Роксолянках.

Г. СМІЛЯНЕЦЬ,
студент II курсу
історичного факультету.

пролетаріату є союз робітничого класу і селянства. В. І. Ленін не раз вказував, що все, чого ми досягли в ході соціалістичної революції, досягнуто завдяки тому, що ми спирались на найчудеснішу силу в світі — на силу союзу робітників і селян під керівництвом пролетаріату. Вироблені В. І. Леніном принципи і конкретні форми союзу робітників і селян відповідно до різних періодів розвитку соціалістичної революції в Росії стали основоположними для всіх країн народної демократії, для всіх марксистських партій.

Історія і досвід КППС учить, що робітничий клас у союзі з трудовим селянством може добитись перемоги соціалістичної революції, відстояти і розвинути її завоювання аж до досягнення кінцевої мети лише в тому разі, якщо на чолі народу стоїть марксистсько-ленінська партія, озброєна знанням об'єктивних законів суспільного розвитку, партія, згуртована в єдине ціле ленінською програмою комуністичного будівництва, гнучкою тактикою, залізною дисципліною.

Загальновідома та велика роль, яку відіграли і відіграють у справі революційного перетворення життя своїх народів комуністичні і робітничі партії країн Азії і Європи, що стали на шлях соціалізму. Ці партії добились великих завоювань, якими по праву пишаються трудящі всього світу, завдяки тому, що вони завжди керувались ленінізмом, йшли по шляху творчого застосування того велетенського досвіду, який нагромадила Комуністична партія Радянського Союзу в ході трьох російських революцій, у процесі соціалістичного будівництва в нашій країні.

Тому міжнародна реакція, виступаючи проти країн соціалізму, не випадково спрямовує основний вогонь проти комуністичних і робітничих партій і, насамперед, проти КППС.

Але ці авантюристичні плани імперіалістичної реакції та її агентури зазнають провалу. Ніяка сила не може порушити великої єдності комуністичного табору, згуртованих під прапором ленінізму.

Друга черга робіт була проведена в с. Роксолянках (Бузиновата), тож району.

На високому крутому схилі над Дністровським лиманом у сиву давнину було розташоване порівняно велике селище, яке, як про це свідчать керамічні та інші знахідки, існувало з перервами приблизно від VI сторіччя до нашої ери аж до V—VI сторіччя нашої ери. Основною метою розкопок було встановлення на основі незаперечних фактів, що в даному випадку перед нами рештки стародавнього селища, і визначення його місця в економічному житті стародавніх цивілізацій Середземноморського басейну.

Археологічні знахідки на території двох квадратів 5×5 на південно-західному схилі плато, біля Заячої балки, підтвердили вірність попередньої розвідки. На цих ділянках, як і в Надлиманському городищі, знайдено велику кількість решток стародавньогрецької тари (серед них численна кількість тавр на амфорних ручках та амфорних уламках, окремі графіти і т. д.). Знайдено культові поховання з остеологічними рештками різних свійських тварин і дуже мало побутового матеріалу.

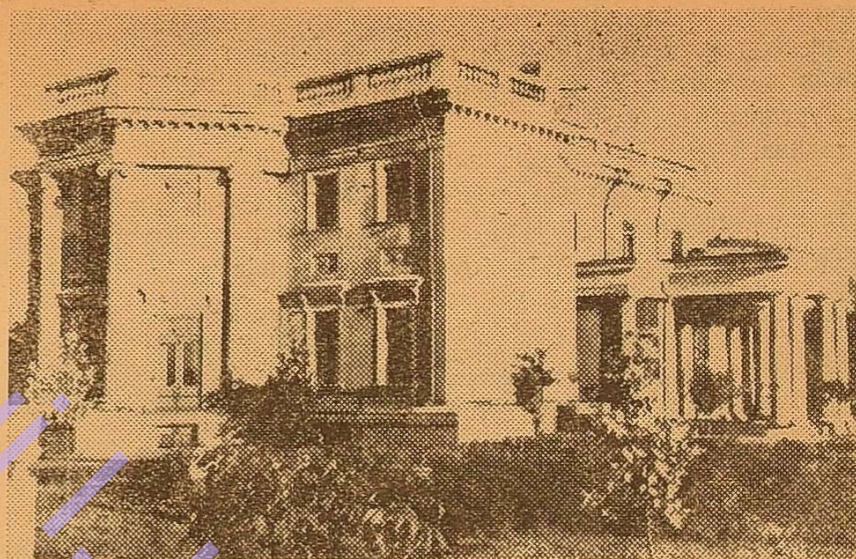
24 серпня роботи були згорнуті, і експедиція з багатими археологічними трофеями повернулася додому. Зараз іде напружена робота. Гуртківці ведуть камеральну обробку

археологічних знахідок. Вивчення цих матеріалів дозволить зробити цілу низку важливих наукових узагальнень.

Робота археологічної групи обговорювалася на засіданні секції історії стародавнього світу та археології безпосередньо на місці розкопок та на кафедрі загальної історії. Проведена групою гуртківців-студентів історичного факультету під керівництвом доц. М. С. Сивиница (начальник експедиції) та викладачів І. Д. Головка і А. З. Ярового робота одержала загальне схвалення. Кафедра ухвалила і надалі організувати широкі розвідувальні та розкопувальні роботи в районі Наддністрянського лиману і відродити таким чином честь Одеського університету, як центру археологічного дослідження районів південно-західного Причорномор'я. Кафедра висловила також за організацію археологічної виробничої практики для студентів V курсу історичного факультету безпосередньо в полі — в районі Роксолянського городища.

На закінчення хотілося б відзначити сумлінну роботу студентів І. Чернякова, Т. Тарасенко, Н. Андруної, Ж. Валенціонок, Д. Шелеста, Дж. Ребані, А. Скоробогатко, Г. Смілянця та інших.

І. ГОЛОВКО,
кандидат історичних наук.

На фото: Одеський Палац піонерів та школярів. В цьому будинку в 1917 р. з'єднала Рада робітничих депутатів міста Одеси. Тут же розпочинав свою роботу штаб Одеської Червоної Гвардії, першої міської Червоної Гвардії на Україні.

Однією з основних закономірностей розвитку соціалістичної революції в СРСР є встановлення суспільної соціалістичної власності на засоби виробництва, планомерний розвиток економіки з метою підвищення життєвого рівня народу, будівництва комунізму. Це забезпечило небачений темп розвитку продуктивних сил в інтересах усього суспільства і економічну незалежність нашої країни.

Величезним завоюванням соціалістичної революції в СРСР були ліквідація національного гніту і встановлення рівноправності і братерської дружби між народами. В цьому завоюванні яскраво виявилось торжество ленінської національної політики Комуністичної партії, торжество принципів пролетарського інтернаціоналізму.

Розв'язання національного питання і встановлення братерської дружби та співробітництва між народами Радянського Союзу є провідною зіркою для всіх країн і народів — як тих, що вирвалися вже з кайданів імперіалізму і колоніалізму, так і тих, що піднімаються на священну

боротьбу за свою свободу і національну незалежність. Яскравим і запальним прикладом дійсно справляючих і дружних відносин між народами є також співробітництво народів, держав і комуністичних партій країн соціалістичного табору. Народи нашої великої Батьківщини, які добились під керівництвом Комуністичної партії всесвітньоісторичних перемог, розв'язують нині величезне завдання — створення матеріально-технічної бази комунізму, завдання — в найкоротший строк наздогнати і випередити найбільш розвинуті капіталістичні країни по виробництву продукції на душу населення. Це — історичне завдання народів усіх країн соціалістичного табору.

Хід історичного розвитку за останні десятиріччя свідчить про те, що існує єдино правильний, науково обґрунтований шлях будівництва соціалізму і комунізму — марксистсько-ленінський шлях. Наша Радянська Батьківщина, яка йде по цьому шляху, показала всьому світові найвеличніший приклад і зразок революційного перетворення суспільства.

Г. МОТУЗКО.

ЗАГАЛЬНІ ЗАКОНОМІРНОСТІ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Народи Радянського Союзу, трудящі всього світу готуються гідно відзначити сорокаріччя Великої Жовтневої соціалістичної революції, яка відкрила нову еру в історії людства і визначила весь хід світової історії.

За 40 років Радянської влади наш народ і його авангард — Комуністична партія нагромадили величезний досвід боротьби за перетворення суспільства на соціалістичних началах, досвід, який має всесвітньоісторичне значення. В цьому велетенському досвіді яскраво виявились ті основні, головні риси і закономірності розвитку соціалістичної революції, що, як говорив В. І. Ленін, «мають не місцеве, не національно-особливе, не російське тільки, а міжнародне значення».

Імперіалісти та їх дипломовані лакеї безперестанно повторюють, ніби революція в Росії — випадкове явище, а будівництво соціалізму в нашій країні — суто національна справа. Це їм потрібно для того, щоб підірвати єдність соціалістичних країн, похитнути дух інтернаціоналізму і посягти серед трудящих невір'я в свої сили, в своє визволення від ярма капіталу.

Але до яких би словесних викрутів не вдавалися захисники старого суспільства, їм не затушувати ленінського положення про те, що «росій-

ський зразок показує всім країнам дещо, і дуже істотне, з їх неминучого і недалекого майбутнього», їм не спинити переможний рух соціалізму, який перетворився в світову систему.

При всій своєрідності Жовтневої революції головне полягає в тому, що вона проклала загальний стовповий шлях, по якому йдуть і йтимуть до соціалізму трудящі всіх країн. Відстоюючи чистоту марксистського вчення в боротьбі проти ревізіонізму і опортунізму всіх мастей, В. І. Ленін не раз вказував, що головним питанням марксизму, його наріжним каменем є вчення про диктатуру пролетаріату.

Диктатура пролетаріату історично необхідна для того, щоб утвердити владу трудящих, златати опір повалених експлуататорських класів, відстояти соціалістичну Вітчизну від зазіхань з боку імперіалізму.

Смисл і суть її — в творчій будівничій діяльності робітників і селян в ім'я комунізму, в залученні найширших народних мас до державного, господарського і культурного будівництва, в тому щоб виховувати людей в комуністичному дусі, очистити їх свідомість і побут від шкідливих звичок і традицій старого суспільства.

Найвищим принципом диктатури

НА МОСКОВСЬКОМУ ФЕСТИВАЛІ

Кращі спортсмени університету: акробати — студенти фізико-математичного факультету Михайло Афанасьєв, Айрат Рахматулін, Людмила Горобець, студенти біологічного факультету — Валентин Соловйов, Галина Кожанова, гімнасти—студенти біологічного факультету Алла Герасименко, Алла Кожем'якіна, Ніна Сога та викладачі кафедри фізичного виховання К. А. Полонець і В. Г. Староверський виїхали 28 червня в Москву для участі в спортивно-гімнастичних виступах на фестивалі в складі колонн студентів Міністерства вищої освіти СРСР.

Учбово-тренувальні заняття проводилися щодня по вісім годин на день. Навантаження було дуже велике, але всі трудилися, не покладаючи рук. Кожному хотілося, щоб студентські виступи були кращими на фестивалі.

Настав чеканий день—28 червня, день відкриття фестивалю.

Фестиваль розпочався урочистим ходом учасників фестивалю. Перед заповненими трибунами стадіону пройшли кращі представники молоді і студентів 122 держав п'яти континентів, демонструючи волю і єдність в досягненні основної мети молоді всього світу—миру і дружби між народами. Хід учасників тривав 3 години.

Потім розпочалися спортивно-гімнастичні виступи спортсменів Радянського Союзу. Колонна трудових резервів СРСР, центральний інститут

фізичної культури ім. І. В. Сталіна, Ленінградський інститут фізичної культури імені П. Ф. Лесгафта і колони студентів вищих учбових закладів СРСР.

Спортивно-гімнастичні виступи являли собою прекрасне видовище, небувало по красоті, злагодженості, ритмічності і складності різних гімнастичних і акробатичних вправ.

В цьому своєрідному змаганні учасників виступу кращим був визнаний наш виступ. Студенти з честю витримали важкий і відповідальний екзамен.

Наступного дня до нас приїхав міністр вищої освіти т. Єлютин і за дорученням керівників партії і уряду подякував студентам за зразковий виступ.

Крім виступів на відкритті фестивалю ми ще п'ять разів виступали на Центральному стадіоні імені В. І. Леніна. Всі виступи пройшли на високому рівні.

Дві наші гімнастки — Алла Герасименко та Алла Кожем'якіна—брали також участь у виступі 1000 дітей на карнавалі, присвяченому закриттю фестивалю.

Колектив спортсменів університету може пишатися своїми кращими представниками—учасниками VI фестивалю.

К. А. ПОЛОНЕЦЬ,
старший викладач кафедри фізичного виховання.

БІБЛІОТЕКА
ЧЕКАЄ ЧИТАЧІВ

До початку навчального року студентська бібліотека поповнилась великою кількістю нових книг, навчальних посібників та іншої літератури.

Придбані такі книжки:
Н. К. Крупська. «Воспоминання о Ленине»;

А. Шахматов. «Историческая морфология русского языка»;

«Русское народное поэтическое творчество» (друге перероблене видання);

«Порівняльна граматики української і російської мов»;

Д. Наливкин. «Геология СССР».

Л. Эльсгольц. «Дифференциальные уравнения»;

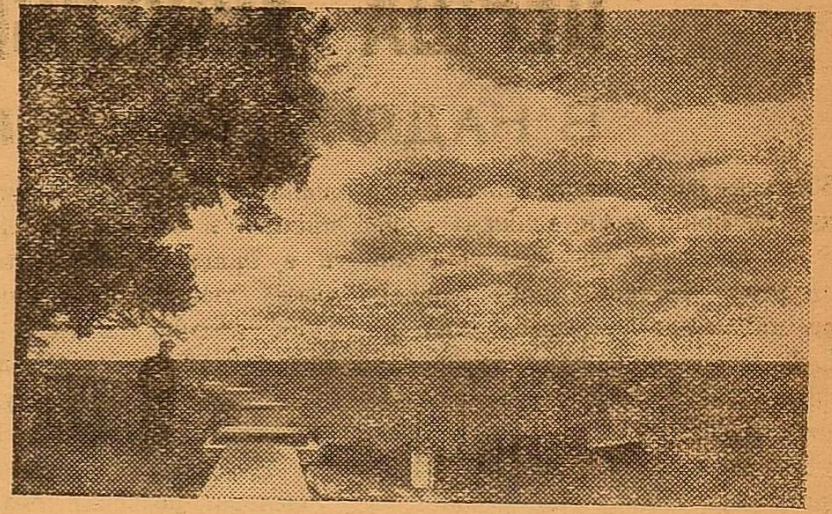
Статистичні довідники по народному господарству і промисловості СРСР і УРСР.

Бібліотека поповнилась великою кількістю художньої літератури. Журналів в цьому році бібліотека одержує на 21 назву більше, ніж в минулому році. Каталоги бібліотеки розширені і поповнені.

В бібліотеці проведено ремонт. В читальних залах збільшено кількість столів і стільців. Книжковий фонд читального залу значно збільшився.

Колектив студентської бібліотеки чекає читачів і бажає їм, щоб любов і дбайливе ставлення до книжки стали б необхідною умовою їх роботи.

Н. Г. ЛІВШИЦЬ, завідувач студентською бібліотекою.

На фото: На Аркадійському причалі.

Про застосування радіоактивних ізотопів

Група наукових працівників Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова під керівництвом доцента Л. Б. Розовського і доцента К. К. Демидова в цьому році виконала велику роботу по вивченню карстових пустот в гіпсових родовищах Молдавської РСР.

При проведенні польових робіт застосовувались сучасні геофізичні методи при допомозі електричного потенціометра ЕП-1. Але слід відзначити, що новітня техніка геологічної розвідки настільки пішла вперед, що потенціометр ЕП-1, заснований на різниці провідності струму в породі, слід вважати вже дещо застарілим.

В 1957 р. Уральським філіалом Академії наук СРСР під керівництвом доктора геолого-мінералогічних наук Ю. Булашева розроблений новий метод розвідки за допомогою радіоактивних ізотопів. Новий метод розвідки заснований на різниці потужності. В отвір на тросі опу-

скають прилад з зарядом радіоактивних речовин. На поверхні встановлюється апаратура, яка автоматично фіксує зміни радіоактивності випромінювань, що проникають крізь ґрунт. Запис, зроблений приладом, дозволяє судити про наявність карстових пустот, їх розміри, потужність гіпсового шару, глибину залягання.

Апаратура для такого методу розвідки в цьому році випробовувалася в Кизеловському вугільному басейні інженером Вербицьким. Досліди дали позитивні наслідки, новий метод розвідки в два рази прискорює вивчення отвору, ліквідує необхідність пропуску карстових пустот.

Новий метод, очевидно, знайде потрібне застосування і в роботі вчених Одеського державного університету.

І. ВОЛОДІН, старший лаборант геолого-географічного факультету.

ДОБРЕ ПОПРАЦЮВАЛИ ГОСПОДАРНИКИ

Велику роботу провели працівники адміністративно-господарчої частини. Готуючись до нового учбового року. В усіх гуртожитках проведено ремонт, придбано нові стільці, дзеркальні шафи, великі трюмо, завезено нові комплекти білизни. В цьому році в гуртожитках поселено біля

150 студентів-першокурсників. Добре попрацювали господарники, створивши гарні побутові умови студентам. Тепер справа за мешканцями. Вони повинні створити затишок в кімнатах, берегти майно, дбати про чистоту і порядок.

В. РОЗАНОВ.

Загальноуніверситетські збори першокурсників

Святково прикрашений актовий зал університету. Сотні молодих, сяючих радістю юнаків та дівчат. Жваві розмови, жарти, сміх. Це нове поповнення університету — студенти-першокурсники.

10 година. Урочисті збори відкриті. Щире, сердечне вітання від студентів старших курсів, від всього професорсько-викладацького складу, ректорату та партійного бюро, від себе особисто передає новому поповнен-

ню ректор університету, академік, доктор біологічних наук С. І. Лебедев. Він знайомить першокурсників з історією Одеського університету ім. І. І. Мечникова, говорить про видатних вчених, про розвиток науки кафедрами та окремими вченими.

На закінчення виступу С. І. Лебедев бажає першокурсникам найкращих успіхів в їх навчанні та студентському житті.

Першокурсників вітають член-ко-

респондент Академії наук Української РСР професор В. П. Цесевич, завідувач кафедри історії КПРС, доцент І. Г. Леонов, студентка-відмінниця Дегтярьова.

Із словом-відповіддю виступив студент першого курсу історичного факультету, Герой Радянського Союзу Якупов.

В цей же день збори першокурсників відбулися на всіх факультетах університету.

Є. САПАРІНА

ЙОГИ

ВИПАДОК В КАЛЬКУТІ

Не поспішаючи, немов здійснюючи урочистий обряд, йшла процесія. Ось вона минула центральні вулиці міста і попрямувала на околицю—туди, де кінчалися жилі квартали і починалися поля. Люди сповільнили крок і зупинилися біля свіжовиритої ями. Від натовпу відійшла людина, підійшла до краю ями і опустила на її дно, витягнувшись у всю довжину свого тіла. Пройшла хвилина, на груді їй впала одна грудка землі, друга—і скоро вся вона була засипана товстим шаром землі. Так само спокійно, зберігаючи мертву мовчанку, стояв навколо натовп.

Пройшло декілька довгих годин. В натовпі пройшов якийсь рух. Три чи чотири чоловіки одночасно почали розривати земляний насіп. Ось з'явилося нерухоме тіло: очі заплющені, немає й сліду дихання. Ще одна мить, ледве помітний вдих, ворухнулись вії...—і ось заживо похована кілька годин тому людина піднялася і пішла назустріч групі людей, що чекала її.

Це і є йог.

РЕАЛЬНІ ЧУДЕСА

ЙОГА — це філософське вчення,

що своїм корінням входить в глибину давнини Індії. Послідовник його — йог. Потрібно сказати, що філософія ця — ідеалістична. Згідно їй, людина немов би може пізнати суть речей лише після проходження довгого підготовчого шляху, виробивши в собі цілий ряд добродісностей і відповідним чином підготувавши свій організм. Деякі вимоги, що ставляться до йогів їх вченням, відбивають прагнення позбавити просту людину її класової свідомості.

Проте фізичні вправи йогів, завдяки яким можна зробити своє тіло загартованим і здоровим, самі по собі являють великий інтерес.

В час перебування керівників радянської держави в Індії їм було продемонстроване і мистецтво йогів. Один з йогів ліг спиною на бите скло. На груді йому покладали дошку, і на неї стали 12 дорослих чоловіків. Йог легко витримав цей живий вантаж—приблизно 800 кілограмів. Та це ще не все. Слідом за цим по дошках на груді йому виїхала вантажна машина. І йог так само легко витримав і це нове навантаження. Причому, куски скла, на яких він лежав, очевидно, не завдавали йому

особливих мук. Цей же йог продемонстрував ще кілька «чуд». Він, наприклад, втягував в себе живіт з такою силою, що крізь червну порожнину вільно промацувався хребет.

Та, мабуть, найбільш дивовижним був виступ шестирічного «чудотворця» — його сина. Цей хлопчик так натренував мускули свого живота, що міг держати на животі тягар вагою... більше тонни.

ФІЗКУЛЬТУРА ЙОГІВ

Людина завжди повинна приймати таке положення, щоб воно їй не втомлювало. Для цього необхідно сидіти прямо, не горблячись і не згинаючись. Тоді ви будете мати легку красиву постану.

Друга вправа полягає в тому, що ранком, як тільки встають з постелі, роблять кілька ковтків холодної води через ніс. Це добре оберігає від простуди і освіжає голову.

Слідуюча вправа називається «очищенням нервів». Вона полягає у вдиханні повітря по черзі кожною ніздрю і розвиває легені. Це найпростіше. Є й більш складні, але всі вони надзвичайно спокійні. Такі, здавалось би, мало ефективні вправи, які не вимагають великих зусиль, розвивають в людині велику витривалість. Кожний мускул в її тілі стає слухняним. І в результаті йогів, якого розповсюдження набуває ігло-

сказано в книжках, «набувають силу слона, мужність лева, швидкість вітру». Навіть найлегші з цих вправ поліпшують здоров'я. Вже через деякий час після занять такою фізкультурою риси обличчя людини набувають спокою, втрачають напруженість, відбивається це навіть на звуковому голосу.

Останнє, мабуть, зв'язано з дихальними вправами, які слідує за силою. Дихання йогів надають великого значення. Вони вважають, що дихання «подібне маховому колесу машини», воно передає і регулює «рушійну силу» в нашому тілі. Мета дихальних вправ — так натренувати легені, щоб людина сама могла керувати своїм диханням. А навчившись цьому, ви матимете можливість впливати на нервову систему, і, значить, керувати всіма процесами в організмі, наприклад, биттям серця.

СЛОВО ЗА НАУКОЮ

Навіть з такого побіжного і поверхового знайомства з фізкультурою йогів ясно, що ці «чудеса» не протирічать науці, а, навпаки, підтверджують велику роль вищої нервової діяльності у всіх життєвих процесах людського організму.

Значення цієї ролі важко переоцінити. В Китаї, наприклад, все більш слухняним. І в результаті йогів, якого розповсюдження набуває ігло-

терапія — лікування найрізноманітніших хвороб, які не мають, здавалось би, безпосереднього стосунку до нервової системи, впливом на нервові вузли.

В Китаї ще з минулого року відроджена напівзабута стародавня дихальна гімнастика, що нагадує дихальні вправи йогів. В місті Таншані відкритий спеціальний санаторій, де застосовується виключно цей метод лікування. Кількома нескладними вправами на протязі двох-трьох місяців тут виліковують від язви шлунку, гіпертонії, гіпотонії та інших важко вилікуваних хвороб. А причина знову таки в нервовій системі. Хоч повністю пояснити дію «дихальної гімнастики» ще не вдається, китайські спеціалісти вважають, що головну роль у вилікуванні відіграє нервова система. Коли хворий повільно дихає через ніс, спокійно сидить чи лежить в тихій спокійній обстановці, то мозок його відпочиває, а це сприяє відновленню всієї нервової системи. Крім того, цей особливий спосіб дихання поліпшує обмін речовин, всі внутрішні органи починають посилено функціонувати, відновлюється їх нормальна діяльність і, завдяки цьому, заліковуються їх рани.

(З журналу «Знання—сила», № 7, 1957 р.).

Редактор **В. В. ФАЩЕНКО.**